

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Κύρωση της από 23 Νοεμβρίου 2023 Σύμβασης Υπο-Παραχώρησης μεταξύ αφενός του Ελληνικού Δημοσίου, της εταιρείας «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» και της εταιρείας «Οργανισμός Λιμένος Καβάλας Α.Ε.», και αφετέρου της εταιρείας «ΣΑΡΙΣΑ Υπο-Παραχώρηση Λιμένος Καβάλας Φίλιππος ΙΙ Ανώνυμη Εταιρεία», της εταιρείας «Blacksummit Financial Group Inc», της εταιρείας «ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών Ακινήτων Κατασκευών» και της εταιρείας «Ευρωπαϊκές Επενδύσεις και Επιχειρήσεις Αεροδιαστημικής Μονοπρόσωπη Ανώνυμος Εταιρεία»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από τη Διарκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από τρία Κεφάλαια (Α΄, Β΄ και Γ΄) και εννέα (9) άρθρα. Με τις διατάξεις του κυρώνεται η από 23.11.2023 Σύμβαση Υποπαραχώρησης του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενός σταθμού πολλαπλών χρήσεων σε τμήμα του λιμένα «Φίλιππος Β΄» του Οργανισμού Λιμένος Καβάλας Α.Ε., και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή της.

Α. Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρο πρώτο) του νομοσχεδίου κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου, με τα συνημμένα σε αυτήν Παραρτήματα, πλην του Παραρτήματος 15, η από 23.11.2023 «Σύμβαση Υπο-Παραχώρησης αναφορικά με το δικαίωμα χρήσης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενός σταθμού πολλαπλών χρήσεων σε τμήμα του λιμένα «Φίλιππος Β΄», Οργανισμός Λιμένος Καβάλας Α.Ε.» («Σύμβαση Υπο-Παραχώρησης») μεταξύ αφε-

νός του Ελληνικού Δημοσίου, της εταιρείας με την επωνυμία «Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» και της εταιρείας με την επωνυμία «Οργανισμός Λιμένος Καβάλας Α.Ε.», και αφετέρου της εταιρείας με την επωνυμία «ΣΑΡΙΣΑ Υπο-Παραχώρηση Λιμένος Καβάλας Φίλιππος ΙΙ Ανώνυμη Εταιρεία» της εταιρείας με την επωνυμία «Blacksummit Financial Group Inc», της εταιρείας με την επωνυμία «ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών Ακινήτων Κατασκευών» και της εταιρείας με την επωνυμία «Ευρωπαϊκές Επενδύσεις και Επιχειρήσεις Αεροδιαστημικής Μονοπρόσωπη Ανώνυμος Εταιρεία».

Περαιτέρω, στο Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα δεύτερο έως και όγδοο) εισάγονται διατάξεις για την εφαρμογή της σύμβασης, και στο Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρο ένατο) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 182 και 183), στόχους του υπό ψήφιση νομοσχεδίου αποτελούν η ενίσχυση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος του Λιμένα «Φίλιππος Β΄» σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, η συντήρηση των δομών του και η επέκταση του χρόνου ζωής τους, και η ποσοτική και ποιοτική βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, με την υιοθέτηση δεσμευτικού ρυθμιστικού πλαισίου για την εκτέλεση της σύμβασης και την παροχή λιμενικών υπηρεσιών, και την άσκηση συναφών δραστηριοτήτων, εντός του Λιμένα, από τον ιδιώτη επενδυτή.

Β. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 1-7) του ν. 4597/2019 «Για την κύρωση των Συμβάσεων Παραχώρησης που έχουν συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των Οργανισμών Λιμένος Α.Ε. - Διατάξεις για τη λειτουργία του συστήματος λιμενικής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 13, 14 και 15 του ν. 4664/2020, κυρώθηκαν και απέκτησαν ισχύ τυπικού νόμου, από κοινού με τα προσαρτήματά τους, οι συμβάσεις παραχώρησης που έχουν συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των οριζόμενων στις ως άνω διατάξεις Οργανισμών Λιμένων Α.Ε., στους οποίους περιλαμβάνεται και ο «Οργανισμός Λιμένος Καβάλας Α.Ε.» (ΟΛΚ). Η διάρκεια της από 15.1.2003 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του ΟΛΚ ορίστηκε στα εξήντα πέντε (65) έτη από την ημερομηνία υπογραφής της (βλ. άρθρο 33 του ν. 5058/2023). Επίσης, κατ' εφαρμογήν των ως άνω διατάξεων περιήλθε στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) το δικαίωμα υποπαραχώρησης σε τρίτους συγκεκριμένων δραστηριοτήτων επιχειρησιακών μονάδων και λιμενικών λειτουργιών και υπηρεσιών, οι οποίες εντάσσονται στο περιεχόμενο των οικείων συμβάσεων παραχώρησης, και ρυθμίσθηκε η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων υποπαραχώρησης κατόπιν ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι εν λόγω συμβάσεις συνάπτονται μεταξύ του υποπαραχωρησι-

ούχου επενδυτή, του οικείου Οργανισμού Λιμένος Α.Ε. ως κυρίως παραχωρησιούχου, και του ΤΑΙΠΕΔ. Το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τους Υπουργούς Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, συμβάλλεται ως εγγυητής υπέρ του Οργανισμού Λιμένος για την εκτέλεση των όρων των συμβάσεων υποπαραχώρησης. Περαιτέρω, ορίστηκε ότι οι εν λόγω συμβάσεις, μετά τη σύναψή τους, κυρώνονται με νόμο.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, υπεγράφη η Σύμβαση Υποπαραχώρησης της χρήσης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενός σταθμού πολλαπλών χρήσεων σε τμήμα του Λιμένα «Φίλιππος Β΄» του «Οργανισμού Λιμένος Καβάλας Α.Ε.», όπως εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 151/2023 Πράξη του Ζ΄ Κλιμακίου και την υπ' αρ. 991/2023 Απόφαση του 7ου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εισάγεται προς κύρωση στη Βουλή διά του παρόντος. Σημειώνεται ότι η συνυπογραφή της σύμβασης από το Ελληνικό Δημόσιο αποφασίσθηκε με την υπ' αρ. 27/31.10.2023 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (Α΄ 185).

Γ. Το Κεφάλαιο Α΄ του νομοσχεδίου περιλαμβάνει το κείμενο της υπό κύρωση σύμβασης, η οποία αποτελείται από τριάντα οκτώ (38) όρους και δεκαπέντε (15) Παραρτήματα. Στον όρο 1 τίθενται οι ορισμοί βασικών εννοιών της σύμβασης, καθώς και γενικοί κανόνες για την ερμηνεία τους. Η σύμβαση έχει ως αντικείμενο την υποπαραχώρηση από το ΤΑΙΠΕΔ («Παραχωρών») στην εταιρεία με την επωνυμία «ΣΑΡΙΣΑ Υπο-Παραχώρηση Λιμένος Καβάλας Φίλιππος ΙΙ Ανώνυμη Εταιρεία» (Υποπαραχωρησιούχος) του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενός σταθμού πολλαπλών χρήσεων σε τμήμα του Λιμένα «Φίλιππος Β΄» του «Οργανισμού Λιμένος Καβάλας Α.Ε.», όπως αυτό αποτυπώνεται στο Παράρτημα 5 της σύμβασης («Δικαίωμα»). Το «Δικαίωμα» συνίσταται στην αποκλειστική χρήση των στοιχείων υποπαραχώρησης, όπως αυτά προσδιορίζονται στον όρο 1 της σύμβασης, για την εμπορική εκμετάλλευση, τη συντήρηση, την ανάπτυξη και την παροχή υπηρεσιών και λειτουργιών, την επιβολή και την είσπραξη τελών αποκλειστικά από τον υποπαραχωρησιούχο, και γενικά για τη διαχείριση και την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τις ειδικότερες προβλέψεις, όρους και περιορισμούς που περιλαμβάνονται στη σύμβαση (όρος 2). Όπως αναφέρεται στο Προοίμιο της σύμβασης (παρ. ΙΣΤ) οι επιδιωκόμενοι στόχοι του ΤΑΙΠΕΔ με τη σύναψη της σύμβασης περιλαμβάνουν, πρωτίστως, την επίτευξη του υψηλότερου δυνατού οικονομικού ανταλλάγματος από την ανάπτυξη του Λιμένα, τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του μέσω της αναβάθμισης των εγκαταστάσεων και της υποδομής του, την πρόβλεψη υψηλού και ανταγωνιστικού επιπέδου παροχής υπηρεσιών προς τους χρήστες σε συνεχή βάση,

και την ενθάρρυνση φιλικών προς το περιβάλλον επενδύσεων σε νέες υποδομές και εγκαταστάσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη του.

Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε σαράντα (40) έτη από την ημερομηνία έναρξης της υποπαραχώρησης, ενώ απαγορεύεται ρητά η σιωπηρή παράταση ή ανανέωσή της (όρος 3). Η ολοκλήρωση της υποπαραχώρησης και η θέση της σύμβασης σε ισχύ τελεί υπό τον όρο της πλήρωσης των οριζόμενων στη σύμβαση αναβλητικών αιρέσεων, στις οποίες περιλαμβάνεται η κύρωσή της (και των Παραρτημάτων της) από τη Βουλή των Ελλήνων, και η δημοσίευση του κυρωτικού νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (όρος 4). Με την ολοκλήρωση και την ενεργοποίηση της σύμβασης, ο υποπαραχωρησιούχος θα υποκαταστήσει τον «Οργανισμό Λιμένος Καβάλας» (ΟΛΚ) σε όλες τις υφιστάμενες συμβάσεις του και θα καταστεί δικαιούχος όλων των δικαιωμάτων και των απαιτήσεων και υπόχρεος όλων των υφιστάμενων αδειών εντός της περιοχής υποπαραχώρησης, όπως αυτή ορίζεται στον όρο 1 της σύμβασης. Επίσης, θα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί εμπορικά σήματα, άλλα διακριτικά γνωρίσματα και δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας του ΟΛΚ κατά τα ειδικώς οριζόμενα (όρος 6).

Πραιτέρω, καθορίζονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υποπαραχωρησιούχου (όροι 7 και 8), καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του Δημοσίου και του ΟΛΚ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, όπως η επίβλεψη και η διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων για την καλή λειτουργία του Λιμένα, την προστασία του περιβάλλοντος και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών σε πλοία, επιβάτες και φορτία (όροι 9 και 10). Στις υποχρεώσεις του υποπαραχωρησιούχου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η εκπόνηση και η υποβολή προς έγκριση, εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία έναρξης της υποπαραχώρησης, επικαιροποιημένου αναπτυξιακού προγράμματος και μελέτης διαχείρισης του Λιμένα (master plan) («Πρώτο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα») και σχετικής Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), καθώς και αναθεωρημένων και επικαιροποιημένων αναπτυξιακών προγραμμάτων συνοδευόμενων από ΣΜΠΕ, κατ' ελάχιστον ανά επταετία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον όρο 21 της σύμβασης. Επίσης, ο υποπαραχωρησιούχος υποχρεούται να σέβεται τη φύση του Λιμένα ως περιοχής κοινόχρηστου χαρακτήρα, να διασφαλίζει την πρόσβαση των χρηστών στις υποδομές και τις υπηρεσίες του, και να τηρεί την ισχύουσα λιμενική, πολεοδομική, περιβαλλοντική και εργατική νομοθεσία (όρος 7). Εν συνεχεία, προβλέπονται οι οικονομικές υποχρεώσεις του υποπαραχωρησιούχου στις οποίες περιλαμβάνονται η καταβολή εφάπαξ αμοιβής υποπαραχώρησης ποσού 1.856.000 ευρώ, η καταβολή σταθερής ετήσιας αμοιβής ποσού 180.000 ευρώ για τα δύο πρώτα χρόνια και 200.000 ευρώ για τα επόμενα, η οποία ανα-

προσαρμόζεται, καθώς και η καταβολή μεταβλητής ετήσιας αμοιβής και εγγυημένης μεταβλητής ετήσιας αμοιβής, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στη σύμβαση. Επίσης, ο υποπαραχωρησιούχος θα καταβάλει στον ΟΛΚ, καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης, Ανταποδοτικό Τέλος ύψους 2% επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 200.000 ευρώ ανά τριετία (όρος 11). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τις εγγυητικές επιστολές που πρέπει να καταθέσει ο υποπαραχωρησιούχος (όρος 12), τη μεταβολή της ιδιοκτησίας του, τη μεταβίβαση μετοχών του και την τροποποίηση του καταστατικού του (όρος 13), το πλαίσιο χρηματοδότησης της επένδυσης (όρος 14), το οικονομικό μοντέλο του υποπαραχωρησιούχου για τη διαχείριση και ανάπτυξη του Λιμένα, το οποίο επικαιροποιείται από τον ίδιο σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία (όρος 15), καθώς και το αποκλειστικό δικαίωμα του υποπαραχωρησιούχου όσον αφορά τον καθορισμό του ανταλλάγματος για την υποπαραχώρηση δικαιωμάτων σε τρίτους, με μίσθωση ή άλλη συμβατική σχέση, και την επιβολή και την είσπραξη τελών Λιμενικών Υπηρεσιών και Λιμενικών Υποδομών (όρος 16).

Επίσης, προβλέπεται η υποχρέωση του υποπαραχωρησιούχου να παρέχει στον Παραχωρούντα (ΤΑΙΠΕΔ) και στο Ελληνικό Δημόσιο τα οριζόμενα οικονομικά στοιχεία (όρος 17), και να προβεί στην ασφαλιστική κάλυψη των περιουσιακών στοιχείων της υποπαραχώρησης, καθώς και σε κάθε άλλη ασφάλιση, όπως αστικής ευθύνης έναντι τρίτων κ.λπ. (όρος 18). Ακολούθως, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την εκχώρηση των δικαιωμάτων του υποπαραχωρησιούχου και τη σύναψη συμβάσεων με τρίτους καθώς και με συνδεδεμένες με αυτόν επιχειρήσεις (όροι 19-20), τις διαδικασίες εκπόνησης, υποβολής και έγκρισης του Πρώτου Αναπτυξιακού Προγράμματος (master plan) και των Αναθεωρημένων Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και των ΣΜΠΕ που τα συνοδεύουν (όρος 21), την εκτέλεση από τον ίδιο, με έξοδά του, των έργων και των επενδύσεων που απαιτούνται για την καλή λειτουργία του Λιμένα σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση (όρος 22), καθώς και την υλοποίηση, με δαπάνες του, των Υποχρεωτικών Επενδύσεων, ήτοι την κατασκευή κτηρίων για την εξυπηρέτηση των αναγκών της Λιμενικής Αρχής, της Πλοηγικής Υπηρεσίας, καθώς και Τελωνειακού Σταθμού σύμφωνα με τα οριζόμενα στον όρο 22Α.1. Επίσης, ο υποπαραχωρησιούχος αναλαμβάνει, με δικά του έξοδα, την υποχρέωση α) της εκπόνησης μελέτης για την αναδάσωση της περιοχής των Άσπρων Χωμάτων, β) της υλοποίησης του έργου της αναδάσωσης, και γ) της συντήρησης, του καθαρισμού, της προστασίας και της φύλαξης της ως άνω περιοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στον όρο 22Α.2. Εν συνεχεία, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη συντήρηση των στοιχείων υποπαραχώρησης (όρος 23), την υποχρέωση του υπο-

παραχωρησιούχου να αποκτά και να διατηρεί όλες τις απαραίτητες άδειες για την υλοποίηση της υποπαραχώρησης (όρος 24), τη διαδικασία επιλογής Ανεξάρτητου Μηχανικού και τις αρμοδιότητές του (όρος 25), και τις ποινικές ρήτρες για παραβάσεις των όρων της σύμβασης (όρος 26), ορίζεται η έννοια των γεγονότων ανωτέρας βίας (όρος 27), και των γεγονότων αθέτησης του υποπαραχωρησιούχου και του Ελληνικού Δημοσίου (όρος 28), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την καταγγελία της Σύμβασης από τα συμβαλλόμενα μέρη (όρος 29), και τη διαδικασία απόδοσης των στοιχείων της υποπαραχώρησης μετά τη λήξη της σύμβασης (όρος 30). Ακόμη, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης σε περίπτωση μεταβολής της σχετικής νομοθεσίας και προβλέπονται οι διαδικασίες επίλυσης των ζητημάτων που τυχόν θα προκύψουν λόγω αυτής (όρος 31), ορίζονται οι εγγυήσεις των συμβαλλόμενων μερών σχετικά με την σύναψη και την εκτέλεση της σύμβασης (όρος 32), καθώς και το πλαίσιο επίλυσης των διαφορών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της (όρος 33), και ρυθμίζονται ζητήματα εμπιστευτικότητας (όρος 34), δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας (όρος 35), και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (όρος 36). Τέλος, καθορίζεται το εφαρμοστέο δίκαιο (όρος 37), και θεσπίζονται τελικές διατάξεις («Διάφορα») για την εφαρμογή της σύμβασης (όρος 38). Στον όρο 38.12 προβλέπεται ότι η σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με γραπτή συμφωνία των μερών.

Ακολουθούν Παραρτήματα, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της υπό κύρωση σύμβασης με πλήρη ισχύ (όρος 38.9) και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: Την Περιοχή Υποπαραχώρησης (Παράρτημα 5), τα πρότυπα, τις προδιαγραφές, τους κανονισμούς, τις συστάσεις και τις οδηγίες με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο Υποπαραχωρησιούχος (Παράρτημα 7), τα Ελάχιστα Επίπεδα των παρεχόμενων Υπηρεσιών (ωράριο λειτουργίας κρηπιδωμάτων, φωτισμός, δίκτυα ύδρευσης και ηλεκτρισμού, αποκομιδή αποβλήτων, λειτουργία εμπορευματικού σταθμού), και την αξιολόγησή τους (Παράρτημα 7Α), την κοινή υπουργική απόφαση για το Ανταποδοτικό Τέλος (Παράρτημα 11.4), υποδείγματα των Εγγυητικών Επιστολών Καλής Εκτέλεσης (Παράρτημα 12.1), Υποχρεωτικών Επενδύσεων (Παράρτημα 12.2), και Δεσμευτικής Επένδυσης (Παράρτημα 14), τις Ελάχιστες Απαιτήσεις Ασφάλισης (Παράρτημα 18), τις Περιβαλλοντικές Απαιτήσεις (Παράρτημα 21.1), Κανόνες και Κατευθυντήριες Οδηγίες Κατάρτισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Παράρτημα 21.2), το Σχεδιάγραμμα του Κτηρίου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Παράρτημα 22.Α), τις Απαιτήσεις Ελάχιστης Συντήρησης των περιουσιακών στοιχείων (Παράρτημα 23.1), την Έκθεση Εκτίμησης της Κατάστασης των Εγκαταστάσεων (Παράρτημα 23.3), τα

απαιτούμενα προσόντα του Ανεξάρτητου Μηχανικού (Παράρτημα 25), και τις Απαιτήσεις Απόδοσης των στοιχείων του Λιμένα (Παράρτημα 30).

Στο Κεφάλαιο Β΄ του νομοσχεδίου (άρθρα δεύτερο έως και όγδοο) εισάγονται διατάξεις εφαρμογής της Σύμβασης Υποπαραχώρησης. Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 181), «η θέσπιση ειδικών διατάξεων αναφορικά με την υπό κύρωση Σύμβαση Υπο-Παραχώρησης είναι αναγκαία για να καταστεί δυνατή η εκτέλεσή της. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποσκοπούν στην πρωτογενή ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν στην εκτέλεση της Σύμβασης Υπο-Παραχώρησης και στη συσχέτισή της με την κείμενη νομοθεσία, καθώς επίσης και στην άσκηση ευχερειών του Ελληνικού Δημοσίου, που προκύπτουν από το περιεχόμενο της κυρούμενης Σύμβασης».

Συγκεκριμένα, στο Άρθρο δεύτερο πιστοποιείται ότι ο υποπαραχωρησιούχος ενεργεί ως διαχειριστική αρχή και ως πάροχος λιμενικών υπηρεσιών εντός του Λιμένα «Φίλιππος Β΄», ορίζεται ότι το Ελληνικό Δημόσιο ασκεί εποπτεία επί των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εντός της Χερσαίας και Θαλάσσιας Ζώνης του Λιμένα «Φίλιππος Β΄», καθορίζονται οι στόχοι της υποπαραχώρησης, προβλέπεται η καταβολή από τον υποπαραχωρησιούχο ετήσιου τέλους ύψους δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ υπέρ της Δημόσιας Αρχής Λιμένων, και ορίζεται ότι για την τροποποίηση των Παραρτημάτων της σύμβασης δεν απαιτείται η εκ νέου κύρωσή τους με νόμο, με την εξαίρεση του Παραρτήματος 5, το οποίο αφορά την περιοχή της υποπαραχώρησης. Στο Άρθρο τρίτο ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με το καθεστώς της Χερσαίας Ζώνης του Λιμένα. Μεταξύ άλλων, διευκρινίζεται η φύση της ως κοινόχρηστου δημόσιου πράγματος που ανήκει κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο, και ορίζεται η έκταση των εξουσιών του υποπαραχωρησιούχου επί αυτής. Στο Άρθρο τέταρτο διευκρινίζεται ο επικουρικός χαρακτήρας των εξουσιών του υποπαραχωρησιούχου επί της Θαλάσσιας Ζώνης Λιμένα του Λιμένα «Φίλιππος Β΄» έναντι των αρμοδιοτήτων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες περιορίζονται στον αναγκαίο βαθμό για την άσκηση των δικαιωμάτων του και την αποτελεσματική εκπλήρωση των υποχρεώσεων του από τη σύμβαση, και ρυθμίζονται συναφή ζητήματα. Στο Άρθρο πέμπτο, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι ο υποπαραχωρησιούχος υποχρεούται, κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων του, να σέβεται και να διατηρεί τη φύση της λιμενικής ζώνης του Λιμένα «Φίλιππος Β΄» ως κοινόχρηστου δημόσιου πράγματος, και να εξασφαλίζει την πρόσβαση των χρηστών σε αυτόν. Περαιτέρω, ορίζεται ότι κατά την παραχώρηση δικαιωμάτων πρόσβασης στους χρήστες του Λιμένα, και κατά την παραχώρηση ειδικών δικαιωμάτων χρήσης ή περαιτέρω υποπαραχώρησης τμημάτων της Χερσαίας Ζώνης του Λιμένα ή δικαιωμάτων που σχετίζονται με τα τμήματα αυτά, ή αφορούν σε υποδομή, κτήρια ή ερ-

γασίες σχετικές με τα τμήματα αυτά, ο υποπαραχωρησιούχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις αρχές της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης. Τέλος, ορίζεται ότι για την εκδίκαση διαφορών που σχετίζονται με την προσβολή των δικαιωμάτων πρόσβασης των χρηστών του Λιμένα «Φίλιππος Β΄» αρμόδιο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο Καβάλας. Στο Άρθρο έκτο επαναλαμβάνονται διατάξεις του όρου 16 της σύμβασης σχετικά με το δικαίωμα της υποπαραχωρησιούχου εταιρείας να καθορίζει, να επιβάλλει και να εισπράττει, για ίδιο λογαριασμό, τέλη λιμενικών υπηρεσιών και λιμενικών υποδομών, και ρυθμίζεται η σχετική διαδικασία. Η εταιρεία δικαιούται να αιτηθεί, οποτεδήποτε, το σύνολο ή μέρος των αξιώσεων ή απαιτήσεων της που απορρέουν από την επιβολή τελών να εισπράττεται από το Ελληνικό Δημόσιο, έναντι προκαταβολής προς αυτό μη επιστρεπτέου διοικητικού τέλους, το οποίο θα υπολογίζεται σε ποσοστό της επί του κεφαλαίου των εισπρακτέων απαιτήσεων. Τα σχετικά ζητήματα θα ρυθμισθούν με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Θεσπίζεται, επίσης, αποκλειστική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καβάλας, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, για την εκδίκαση διαφορών που σχετίζονται με την εφαρμογή της ως άνω τιμολογιακής πολιτικής. Περαιτέρω, στο Άρθρο έβδομο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την αδειοδότηση των έργων που αναλαμβάνονται από τον υποπαραχωρησιούχο ή για λογαριασμό του εντός του Λιμένα «Φίλιππος Β΄», καθώς και η διαδικασία έγκρισης των μελετών των εν λόγω έργων και των τροποποιήσεών τους. Θεσπίζεται, επίσης, υπό την επιφύλαξη ύπαρξης ρήτρας διαιτησίας, η κατά τόπον αρμοδιότητα των δικαστηρίων της Καβάλας για την εκδίκαση διαφορών που σχετίζονται «με τη σύναψη, την ερμηνεία, την εκτέλεση και την καταγγελία των συμβάσεων οι οποίες προβλέπονται στους όρους 19 και 20 της Σύμβασης Υποπαραχώρησης». Στο άρθρο όγδοο ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την υποχρέωση της υποπαραχωρησιούχου εταιρείας να εκπονεί και να τηρεί σε ισχύ, καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Υποπαραχώρησης, αναπτυξιακό πρόγραμμα και μελέτη διαχείρισης Λιμένα (masterplan), σύμφωνα με τον όρο 21 της σύμβασης. Τέλος, στο Άρθρο ένατο ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Δ. Επισημαίνεται ότι η υπό κύρωση σύμβαση υποπαραχώρησης εμπίπτει, από πλευράς Ευρωπαϊκού Δικαίου, στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, «σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης», η οποία ενσωματώθηκε στο δίκαιο της χώρας μας με τις διατάξεις του ν. 4413/2016 «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

ου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις». Σημειώνεται, επίσης, ότι ορισμένα από τα ζητήματα που ρυθμίζονται με την υπό κύρωση σύμβαση, καταλαμβάνονται και από τις ρυθμίσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2017 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων».

Ε. Όπως έχει επισημανθεί σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας (βλ. ενδεικτικά, έκθεση επί του νομοσχεδίου «Κύρωση της από 2 Φεβρουαρίου 2018 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 27 Ιουνίου 2001 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της «Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» (ν. 4522/2018)), η σύμβαση παραχώρησης είναι σχέση μεταξύ δημόσιας αρχής και εταιρείας, συνήθως ιδιωτικής, στο πλαίσιο της οποίας ανατίθεται στην εταιρεία η πλήρης (ή μερική) διαχείριση οικονομικής δραστηριότητας που εμπίπτει στην ευθύνη του κράτους. Η σχετική σύμβαση μπορεί να αφορά παραχώρηση δημόσιων έργων ή δημόσιων υπηρεσιών (στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων, κριτήριο για τον χαρακτηρισμό της σύμβασης συνιστά η φύση του κύριου αντικειμένου της σύμβασης, εάν τα διάφορα τμήματα της συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικά αδύνατον να διαχωρισθούν). Οι συμβάσεις παραχώρησης διακρίνονται από τις δημόσιες συμβάσεις κατά το ότι δεν καθορίζεται αμοιβή για την εκτέλεση έργου ή την παροχή υπηρεσίας. Στη σύμβαση παραχώρησης, ο παραχωρησιούχος αναλαμβάνει τους κινδύνους εκμετάλλευσης και εκτίθεται σε κίνδυνο μείωσης της επένδυσής του, διότι αναλαμβάνει τη διαχείριση και την ευθύνη εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας (βλ., ενδεικτικά, Δ. Ράικο, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, 4η έκδ. 2022, σελ. 81 επ., Ι. Κίτσο, Συμπράξεις δημοσίου ιδιωτικού τομέα και συμβάσεις παραχώρησης, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, 2014, Μ. Μεσσήνη, Η συμβατική παραχώρηση δημοσίου έργου, διαδικασίες ανάθεσης και προσυμβατική προστασία των διαγωνιζομένων, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, 2013, Ι. Γκισάκη, Η παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας και δημόσιου έργου, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, 2006, κ.ά.).

II. Γενική παρατήρηση

Σημειώνεται ότι δόκιμη θα ήταν η απάλειψη της παύλας μετά το πρώτο συνθετικό των λέξεων «υπο-παραχώρηση» και «υπο-παραχωρησιούχος», οι οποίες απαντώνται στο κείμενο του νομοσχεδίου.

III. Παρατηρήσεις επί του Άρθρου πρώτου

A. Με το Άρθρο πρώτο του υπό ψήφιση νομοσχεδίου κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η ως άνω Σύμβαση με τα Παραρτήματά της.

Σχετικώς σημειώνεται ότι η διοικητική δράση του κράτους εκδηλώνεται συχνά με τη μορφή της διοικητικής σύμβασης (βλ. Σπ. Φλογαίτη, Η διοικητική σύμβαση: έννοια και φύση, Αθήνα, 1991, σελ. 21). Η κύρωση της σύμβασης με νόμο είναι συνήθης πρακτική και κρίνεται αναγκαία όταν η σύμβαση είτε καταρτίσθηκε με διαδικασία διαφορετική από εκείνη που προβλέπουν οι γενικές ή ειδικές διατάξεις, είτε περιέχει όρους που δεσμεύουν τρίτους (μη συμβαλλόμενους), είτε περιέχει όρους που αντίκεινται στην ισχύουσα νομοθεσία ή ρυθμίσεις για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από την εκτέλεση της σύμβασης με διαιτησία. Στις περιπτώσεις αυτές η σύμβαση καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, η ισχύς της όμως εξαρτάται από την κύρωσή της με νομοθετική πράξη, δυνάμει της οποίας και μόνο παράγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ιδρύει. (βλ. ΣτΕ 880/2016 και 21/2019, καθώς και Ε. Σπηλιωτόπουλο – Β. Κονδύλη, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, τ. 1, 2023, παρ. 197, σελ. 271 επ., συμφώνως προς τους οποίους, αν η σύμβαση δεν έχει κυρωθεί με νόμο, οι όροι της δεν δύνανται να υπερισχύσουν διατάξεων της νομοθεσίας). Αυτονόητο είναι ότι η νομοθετική κύρωση δεν δύναται καταρχήν να θεραπεύσει ελαττώματα που ανάγονται σε τυχόν παράβαση συνταγματικών κανόνων ή κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εξ άλλου, όπως γίνεται δεκτό και έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, η νομοθετική κύρωση σύμβασης δεν αλλοιώνει τον συμβατικό χαρακτήρα της πράξης, και οι σχετικοί με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων όροι της εξακολουθούν να έχουν συμβατικό χαρακτήρα. Αντιθέτως, οι όροι της που αποκλίνουν από τις ισχύουσες διατάξεις ή θέτουν απρόσωπους κανόνες που δεσμεύουν τρίτους, έχουν ισχύ τυπικού νόμου και, ως εκ τούτου, οι διοικητικές πράξεις που εκδίδονται βάσει αυτών είναι δυνατόν να προσβάλλονται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας [βλ., ενδεικτικά, ΣτΕ 880/2016, και τις εκθέσεις επί των νομοσχεδίων «Για την κύρωση των Συμβάσεων Παραχώρησης που έχουν συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των Οργανισμών Λιμένος Α.Ε. - Διατάξεις για τη λειτουργία του συστήματος λιμενικής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις» (ν. 4597/2019), «Κύρωση της Σύμβασης Μίσθωσης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της εταιρείας

ENERGEAN OIL & GAS- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ για την παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στη χερσαία περιοχή "Αιτωλοακαρνανία"» (ν. 4524/2018), «Κύρωση Σύμβασης Παραχώρησης του Έργου της Μελέτης – Κατασκευής – Χρηματοδότησης – Λειτουργίας – Συντήρησης και Εκμετάλλευσης του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου Κρήτης και Μελέτη – Κατασκευή και Χρηματοδότηση των Οδικών του Συνδέσεων και άλλες διατάξεις» (ν. 4612/2019), «Κύρωση της από 3.2.2020 επιμέρους Σύμβασης Δωρεάς – Έργο Ι και της από 3.2.2020 τροποποιητικής σύμβασης της από 3.6.2019 επιμέρους Σύμβασης Δωρεάς – Έργο VI μεταξύ του Ιδρύματος "Κοινωνικό Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος" και του Ελληνικού Δημοσίου για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών στον τομέα της Υγείας» (ν. 4667/2020), «Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΙΝΟΣΕ Μεταφορές-Μεταφορικές Υπηρεσίες Επιβατών και Φορτίου Ανώνυμη Σιδηροδρομική Εταιρεία» (ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε.) για την ανάθεση Υποχρεώσεων Δημόσιας Υπηρεσίας επιβατικών σιδηροδρομικών μεταφορών» (ν. 4953/2022)].

Εν προκειμένω, όπως αναφέρεται και στην Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 181), η νομοθετική κύρωση απαιτείται προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή η παρούσα Σύμβαση Υποπαραχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 2 και την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4597/2019.

Β. Στο πρώτο εδάφιο του Άρθρου πρώτου της σύμβασης (σελ. 3 του νομοσχεδίου) ορίζεται ότι: «Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου, από κοινού με τα παραρτήματά της, πλην του Παραρτήματος 15, η από 23 Νοεμβρίου 2023 «Σύμβαση Υπο-Παραχώρησης αναφορικά με το δικαίωμα χρήσης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης ενός σταθμού πολλαπλών χρήσεων σε τμήμα του λιμένα «Φίλιππος Β΄», Οργανισμός Λιμένος Καβάλας Α.Ε.» (...).».

Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι στο κείμενο της υπό κύρωση σύμβασης δεν περιλαμβάνεται το Παράρτημα 15 «Οικονομικό Μοντέλο», παρά το ότι αναφέρεται ως τίτλος στον Πίνακα Περιεχομένων της, και παρά το ότι τόσο στον ορισμό της έννοιας «Οικονομικό Μοντέλο» στον όρο 1.1 όσο και στον όρο 15 της σύμβασης ορίζεται ότι το «Οικονομικό Μοντέλο» επισυνάπτεται ως Παράρτημα στη σύμβαση, είναι δεσμευτικό για τον υποπαραχωρησιούχο και επικαιροποιείται από αυτόν.

Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά ορθό να απαλειφθεί η φράση «πλην του Παραρτήματος 15» από το κείμενο του πρώτου εδαφίου του Άρθρου πρώτου της Σύμβασης.

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2024

Ο Εισηγητής
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών